

Publieksversie

Evaluatie SIDN fonds 2018-2020

SIDNfonds

Inhouds- opgave

1. Inleiding	4
2. Over het fonds	6
3. Wat is er bereikt?	12
- Facts & Figures	13
- Sterk Internet	16
Projecten uit open calls: veiligheid & privacy	16
Gescoute projecten: focus op applicatielaag & opschaling bestaande projecten	17
- Sterke Internetgebruikers	19
Projecten uit open calls: privacy, educatie en toegankelijkheid	20
Projecten 'Je data de baas'	21
Gescoute projecten: toegankelijkheid & inclusie	22
- Tech for Good	23
Projecten uit open calls: van zorg tot digitaal erfgoed	23
Projecten 'Responsible AI & AI for Good'	24
Projecten 'Publieke waarden in een digitale samenleving'	26
Projecten 'Internet tegen corona'	29
4. Pioniers	34
5. Projecten in de spotlights	42
6. SIDN fonds community	48
7. Conclusies & adviezen: door op de ingeslagen weg!	52

Inleiding

In april 2015 opende SIDN fonds de eerste call, inmiddels zijn we zeven jaar en ruim 300 projecten verder! Elke drie jaar evalueren we onze activiteiten en staan we uitgebreid stil bij wat er is bereikt. Realiseren we onze doelstellingen, hebben we de gewenste impact, zijn we met onze werkwijze de juiste weg ingeslagen en wat kan er nog beter? In 2021 vond de evaluatie van de periode 2018-2020 plaats.

We hebben projecten, stakeholders en een externe commissie gevraagd om ons input en feedback te geven. Het belangrijkste advies dat aan het fonds wordt meegegeven is om door te gaan op de ingeslagen weg. Dit geldt zeker voor de nieuwe, programmatische werkwijze die in 2019 is ingezet en als beloftevol wordt gezien. Daarnaast zijn er ook een aantal aandachtspunten uit deze evaluatie gekomen die we ter harte nemen en waar we de komende tijd aan gaan werken.

In deze publicatie lees je meer over onze werkwijze, de programma's en op welke thema's we ons gericht hebben en wat de belangrijkste bevindingen en adviezen zijn.

Over het fonds

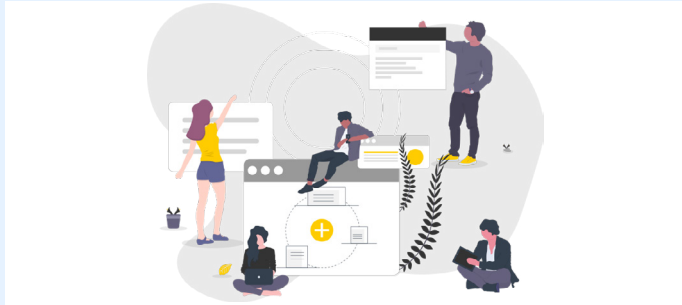
SIDN fonds is een ANBI-stichting met als doel de waarde van het internet voor onze maatschappij te vergroten. Het fonds staat voor 'een sterk internet voor iedereen'. We ondersteunen innovatieve internetprojecten met maatschappelijke meerwaarde die bijdragen aan (een van) onze doelstellingen: versterking van het internet, empowerment van de internetgebruiker en 'Tech for Good'.

Het fonds is opgericht door SIDN en fungeert als onafhankelijke, zelfstandige organisatie. Om onze missie te realiseren ontvangen we financiering van SIDN. Ook komt het voor dat samenwerkingspartners financieel bijdragen aan calls. We richten ons op early stage financiering gericht op maatschappelijke impact. Juist in dit vroege stadium is er veel behoefte aan ondersteuning en zijn er relatief weinig fondsen die hierop inspelen.

Om projecten te werven werkten we tot halverwege 2019 vooral met open calls. Na de eerste evaluatie (periode 2015-2017) concludeerden we dat het fonds in korte tijd een stevige plek had verworven in het veld en we met trots konden terugkijken op het grote aantal indrukwekkende projecten dat we hadden ondersteund. Maar ook dat de diversiteit onder de projecten erg groot was. Doorgroei naar duurzame projecten met impact was dan ook een aandachtspunt. In 2018-2020 kozen we voor een nieuwe aanpak, met een programmatisch, meer gefocust karakter om de impact van wat we doen te versterken. We zijn gestart met drie programmalijnen, die corresponderen met de drie doelstellingen, waarbij we per doelstelling focussen op relevante onderwerpen. De open calls zijn ingeruild voor themacalls, we zijn projecten gaan scouten en we zijn meer gaan samenwerken met strategische partners (denk aan andere fondsen/financiers, bedrijven, NGO's, onderzoekers of beleidsmakers). De mogelijkheid van een open aanvraag bestaat alleen nog voor Pioniersprojecten (projecten in de idee-fase). Pioniersaanvragen kunnen sinds 2019 bovendien het hele jaar door worden ingediend.

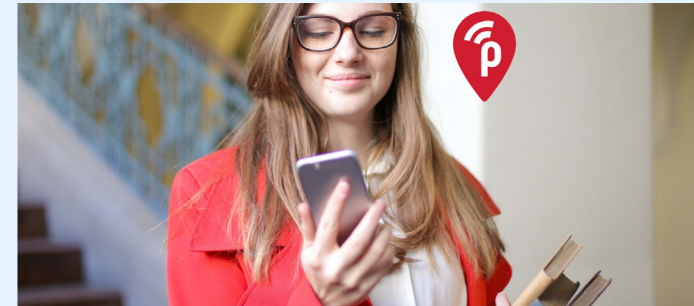

FILESENDER: VEILIG GROTE BESTANDEN VERSTUREN

Sterk Internet | Open call 2019

WAT Met FileSender heb je volledige controle (end to end) wie er toegang krijgt tot het bestand. Bovendien is er geen technische limiet met betrekking tot de omvang van de bestanden. **DOEL** Binnen het hoger onderwijs wordt FileSender wereldwijd al veelvuldig ingezet. Het doel van dit open source project is FileSender ook bij andere doelgroepen te introduceren, want iedereen kan een eigen (rebranded) FileSender installeren. SIDN fonds draagt bij aan deze verbreding van de doelgroepen en de ontwikkeling van een GDPR compliancy tool voor FileSender. **STATUS** De projectdoelen zijn gehaald, ondanks het feit dat de coronapandemie invloed heeft gehad op de planning en realisatie van dit project. De software is gepubliceerd op Github. Het is voor de organisatie moeilijk om precies in te schatten hoeveel gebruikers er inmiddels zijn. Maar een grove indicatie laat zien dat het FileSender gebruik vanaf 1 januari 2019 naar eind 2021 gegroeid is van 104 hosts naar 174 hosts. Een deel van deze FileSender omgevingen zijn van educatie organisaties (circa 50), met deze organisaties hebben ze vaak contact en overzicht daarvan publiceren zij hier: <https://filesender.org>

PUBLICROAM: VEILIGE WIFI OP OPENBARE LOCATIES

Sterk Internet | Open call 2019

WAT Publicroam biedt veilige wifitoegang voor iedereen op openbare locaties zoals overheidsgebouwen, sportlocaties, culturele instellingen en bibliotheken. Als je eenmaal bent ingelogd heb je overal waar de toepassing beschikbaar is, automatisch toegang tot dit veilige open wifinetwork. **DOEL** Het potentiële succes van Publicroam is gebaseerd op een olievlekwerking. Dit project is in het bijzonder gericht op het voorbereiden en realiseren van die uitrol bij bibliotheken. De ambitie is om 50 bibliotheken aan te sluiten en een olievlekwerking naar 50 andere organisaties. **STATUS** Het bureau heeft de aanvragers ondersteund bij het tot stand komen van contacten met gemeentes en met de Koninklijke Bibliotheek (verantwoordelijk voor de openbare bibliotheken in Nederland). Het project is nog niet afgerond, maar de uitrol van Publicroam is tot op heden succesvol. In augustus 2021 zijn 366 locaties in Nederland aangesloten en lopen er vele gesprekken over implementatie van Publicroam op bibliotheeklocaties in Nederland. <https://publicroam.nl>

Dutch Institute for
Vulnerability
Disclosure

DIVD: VRIJWILLIGE BRANDWEER VAN HET INTERNET

Pionier | Sterk Internet 2020

WAT SIDN fonds heeft met een pioniersbijdrage een kickstart gegeven aan het Dutch Institute for Vulnerability Disclosure (DIVD).

DOEL Het DIVD maakt onze digitale wereld veiliger door het internet te scannen op kwetsbaarheden in digitale systemen en die te melden, zodat ze worden verholpen. DIVD is een vrijwilligersorganisatie. **STATUS** Ze bundelen de krachten van onderzoekers om kwetsbaarheden op te sporen en aan te pakken, zoals bijvoorbeeld die in Citrix servers begin 2020. Daarnaast hebben ze regels opgesteld voor het omgaan met gevoelige informatie, verzorgen ze trainingen voor jonge onderzoekers en gaan ze samenwerkingsverbanden aan met andere organisaties die kwetsbaarheden kunnen oplossen. Chris van 't Hof, mede-oprichter en secretaris bij DIVD, vertelt in een interview met SIDN hoe het team zich gezamenlijk inzet om onze digitale wereld veiliger te maken. Ook haalde voorzitter Victor Gevers het wereldnieuws door aan te tonen dat het twitter account van Trump eenvoudig over te nemen was. www.divd.nl

HACKSHIELD: KINDEREN WORDEN CYBER AGENTS

Sterke Internetgebruikers | Open call 2019

WAT SIDN fonds is een van de founding partners van Hackshield. Een zeer energiek en ambitieus project om kinderen cyberweerbaar te maken door middel van een online game. Met steun van SIDN fonds is een eerste versie gemaakt en vervolgens verder doorontwikkeld. **DOEL** Hackshield Future Cyberheroes leert kinderen op een 'immersive manier' hoe cybercrime werkt, wat ze moeten doen wanneer ze bijvoorbeeld malware krijgen op hun computer, hoe je webcam gehackt kan worden en wat het gevaar is van downloaden op het internet. Dit gebeurt in actieve samenwerking met scholen, gemeentes en de politie. **STATUS** Beide projecten zijn zeer succesvol, in termen van bereik, media-aandacht, (nominaties voor) prijzen, samenwerkingspartners en vervolgfianciering. De game is gratis beschikbaar en vrij van kidsmarketing – inmiddels zijn er 125.000 spelers actief en zijn er 55.000 accounts aangemaakt. Daarnaast is een gezond financieringsmodel gevonden. Alle Nederlandse gemeentes hebben de uitdaging om cybersecurity en wijsheid onder de aandacht te brengen. Hackshield past precies in die behoefte. Spelers kunnen zich nu inschrijven in hun gemeentes. Inmiddels zijn 89 gemeentes aangehaakt. Hackshield was aanwezig bij tientallen events waarmee duizenden volwassenen en kinderen werden bereikt. www.joinhackshield.nl/

Wat is er bereikt?

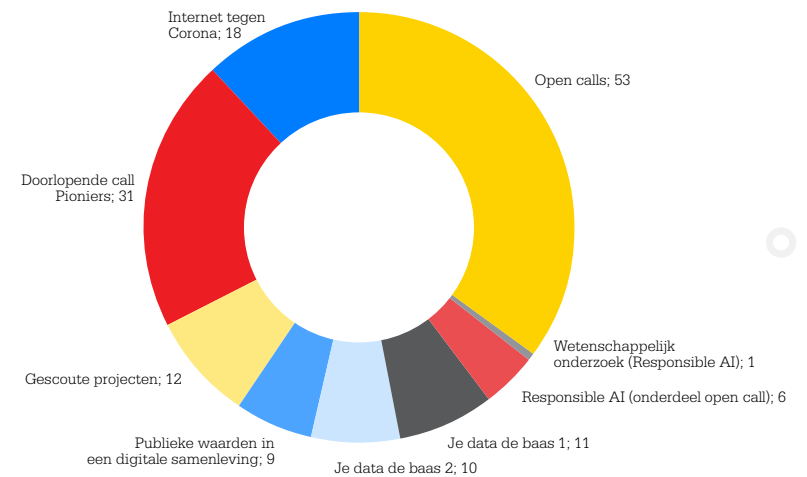
Op welke thema's hebben we in 2018-2020 ingezet, welke projecten zijn ondersteund en wat is hiermee bereikt? In dit hoofdstuk zetten we eerst de algemene cijfers op een rij en gaan vervolgens per programmalijn in op de calls en ondersteunde projecten.

Facts & Figures

In totaal zijn er 10 calls uitgezet in 2018-2020, waarvan 6 binnen de nieuwe werkwijze. Samen met scouting en de Pioniersaanvragen resulteerde dit in 151 toegekende projecten.

Figuur 1: verdeling projecten & instrumenten

Tot medio 2019 (toen we nog werkten volgens de oude werkwijze) hebben we in het bijzonder ingezet op Responsible AI. Dit was het jaarthema voor de open calls en voor de wetenschappelijke call:

- 3 Open calls: voor- en najaarscall 2018 met jaarthema Responsible AI, voorjaarscall 2019

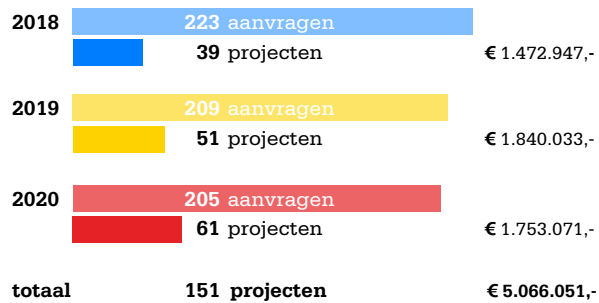

- 1 call voor wetenschappelijk onderzoek in 2018, met als thema Responsible AI

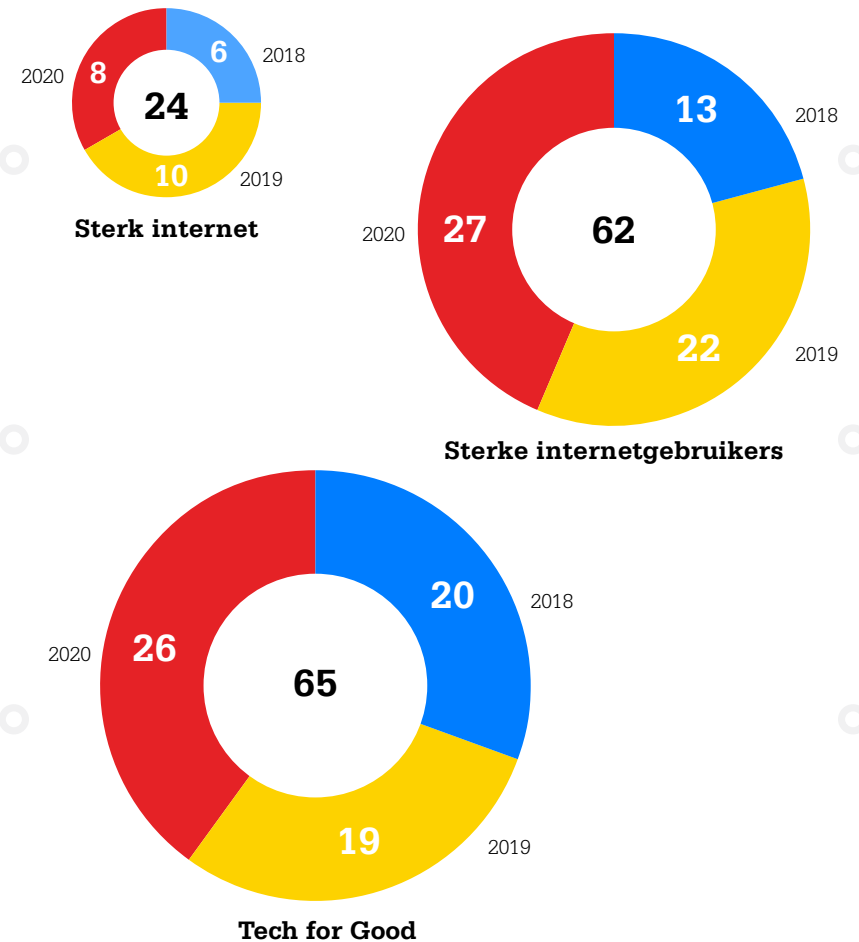
Vanaf medio 2019 (nieuwe aanpak) lag de focus op de onderwerpen data autonomie en publieke waarden. Daarnaast hebben we ingespeeld op de coronapandemie waar we in het voorjaar van 2020 mee geconfronteerd werden:

- 4 Themacalls:
 - 2 calls 'Je Data de Baas' (2019, 2020)
 - 'Publieke waarden in een digitale samenleving' (2019, gezamenlijke call met Adessium Foundation)
 - 'Internet tegen Corona' (2020, samenwerking met ministerie van Binnenlandse Zaken).
- 2 Doorlopende calls voor Pioniers (2019 en 2020)

Figuur 2: toegekende projecten

Figuur 3: verdeling projecten & doelstellingen

De nieuwe werkwijze met thematische calls en scouting leidt tot minder, maar kwalitatief betere aanvragen, waardoor het toekenningspercentage per jaar is gestegen van 18% in 2018 tot 30% in 2020. Kijken we naar de verdeling van de projecten over de drie doelstellingen/programmaliijnen, dan is het aantal projecten voor Sterke internetgebruikers en Tech for Good ongeveer gelijk. Het aantal Sterk internet projecten ligt beduidend lager. Ter vergelijking, in de periode 2015-2017 werden in totaal 143 projecten toegekend, waarvan het merendeel Tech for Good projecten waren (69), gevolgd door Sterk internet (46) en Sterke internetgebruikers (28). In de periode 2018-2020 zijn in totaal 151 projecten ondersteund met in totaal ruim 5 miljoen euro aan financiering.

Sterk internet

Dit programma sluit aan bij de eerste doelstelling van het fonds: versterking van het internet. Een sterk internet zien we als een open en vrij internet dat voor iedereen toegankelijk is en waarop mensen kunnen vertrouwen, zodat zij zich veilig voelen om vrij met elkaar te communiceren, samen te werken en informatie te delen. Van 2018 t/m 2020 hebben we door middel van open calls en scouting in totaal 24 projecten ondersteund die bijdragen aan een sterker internet.

Projecten uit open calls: veiligheid & privacy

Tot medio 2019 werkten we met open calls. Hierin hebben we veelal alternatieve, veilige en privacy-vriendelijke toepassingen ondersteund. Denk aan een alternatief voor WeTransfer om veilig grote bestanden te delen (*Filesender*), een alternatieve toepassing voor email (*ARPA2 Mail & ARPA2 Reservoir*), een digitale kluis voor persoonsgegevens (*Schluss*), een toepassing om documenten

veilig digitaal te ondertekenen (*Digisign*) en een tool die inzicht geeft in de werking van de cookies op veel gebruikte websites zoals YouTube (*Open Source Cookiedatabase*). Vrijwel alle toepassingen zijn inmiddels gerealiseerd en geïmplementeerd: de software is klaar en code is gepubliceerd op Github. Opvallend is daarnaast dat met name Schluss veel media-aandacht en nominaties voor prijzen heeft gegenereerd. Over het algemeen blijft het bereik van deze applicaties echter nog veelal achter. Daarnaast moeten de applicaties vaak ook nog verder doorontwikkeld worden.

Gescoute projecten: focus op applicatielaag & opschaling bestaande projecten

Vanaf medio 2019 zijn we gestart met het programma Sterk Internet. Hiervoor hebben we een verkenning laten maken door een externe expert. Conclusie van deze verkenning was dat de toegevoegde waarde van SIDN fonds vooral ligt in:

- A) Het (blijven) investeren in early stage open source ontwikkelprojecten, maar met meer aandacht voor de opschaling van bestaande projecten die zich richten op de applicatielaag van het internet en hierdoor meer impact kunnen realiseren. De focus verschuift hierbij van de 'gewone eindgebruiker' naar intermediairs als organisaties, ontwikkelaars, de open source gemeenschap, hosters, registrars en ISP's.
- B) Het investeren in projecten die de core infrastructure versterken, zoals gezamenlijke projecten met de sector die bijdragen aan abuse-bestrijding.

Binnen dit programma hebben we projecten gescout en meer samenwerking gezocht met relevante partijen zoals registrars en

hosters en organisaties als DINL, NBIP, de Abuse Coalitie, Abuse.io, Expertisebureau Online Kindermisbruik, internet.nl, NL Net, etc. We werken aan een gezamenlijke agenda en zetten ons samen in om goede projecten op de juiste plek te laten landen, zodat oplossingen breder ingezet en geadopteerd kunnen worden. De gescoute projecten zijn:

- **Benchmarking als meetinstrument voor een schoon Internet:** Dit project ontsluit geautomatiseerd real-time informatie over kwetsbaarheden in netwerken bij (kleine) providers, waar schuwt de betreffende partijen en motiveert hen er iets aan te doen.
- **Web Application Firewall –DDoS Protection:** Dit project is een aanvulling op de bestaande 'Anti DDOS Wasstraat'. Met deze firewall kunnen ook kleinere webhosters of registrars zonder eigen netwerk gebruik maken van de DDoS bescherming via de wasstraat.
- **SCART:** Dit is een vervolgproject op de ontwikkeling van de procesautomatiseringssoftware voor het meldpunt kindporno. Een AI module voor beeldherkenning wordt toegevoegd en de software wordt aangepast voor internationaal gebruik via zusterorganisaties van EOKM.
- **Nuts:** Een samenwerkingsverband van softwareleveranciers ontwikkelt een open source infrastructuur voor gegevensuitwisseling voor de zorg. Ze realiseren een uniform, decentraal protocol met bijbehorende governance-structuur. Een concept dat in principe binnen iedere sector waar digitale gegevensuitwisseling plaatsvindt is toe te passen.

- **Cryptify - IRMAseal: gebruiksvriendelijke email encryptie:** Dit project biedt een makkelijk bruikbare oplossing voor email encryptie door Identity Based Encryption (IBE) te combineren met het IRMA platform voor digitale identiteit. De versleuteling zou moeten worden aangeboden via een plug-in voor bestaande maildiensten Microsoft Outlook en Apple mail.
- **Veilig open wifi voor de bieb:** Publicroam (een soort publieke versie van Eduroam dat wordt gebruikt in het hoger onderwijs) biedt veilige wifitoeegang op openbare locaties. Eenmaal ingelogd heb je overal automatisch toegang. Dit project realiseert de uitrol bij bibliotheken.

Ook is in 2020 de samenwerking met Cultuur Eindhoven gestart. In het kader van Techneut zoekt Ontwerper, riepen we ontwerpers op die hun expertise wilden inzetten om samen met techneuten van door SIDN fonds ondersteunde projecten aan de slag te gaan met het verbeteren van de gebruikerskant van de ontwikkelde tools/oplossingen. Deze projecten zijn in 2021 van start gegaan.

Sterke internetgebruikers

Dit programma sluit aan bij de tweede doelstelling van het fonds: bijdragen aan een sterke positie van internetgebruikers. Denk hierbij aan initiatieven die het bewustzijn vergroten over de werking van het internet en de kansen en risico's die dit met zich meebrengt, maar ook initiatieven die de kennis en vaardigheden van internetgebruikers vergroten, waardoor zij internettechnologie op een verantwoorde manier leren inzetten en zij zich vrij en veilig op internet kunnen bewegen. In de periode 2018-2020 hebben we in totaal 62 projecten op dit gebied ondersteund. Deze

projecten komen uit open calls, scouting met focus op inclusie & toegankelijkheid, en de themacalls 'Je data de Baas'.

Projecten uit open calls: privacy, educatie en toegankelijkheid

Projecten die binnen de open calls (tot medio 2019) zijn ondersteund zijn voornamelijk privacy-, educatie- en toegankelijkheidsprojecten. Voorbeelden van privacytools zijn *Privacy Label* (voor meer toegankelijke en begrijpelijke privacyverklaringen) en *Fix je Privacy* (fixjeprivacy.nl overzicht van tips en tools om je privacy en online veiligheid te verbeteren - 15.000 bezoekers in de eerste 3 weken na lancering). Educatieve projecten zijn bijvoorbeeld *Byte me* (bewustwording smartphone gebruik & privacy voor VWO en VMBO – 3000 leerlingen bereikt), *De Creatieve Code* (creatief programmeren voor bovenbouw PO en onderbouw VO – 51.400 leerlingen bereikt), *HackShield Future Cyber Heroes* (online game om kinderen van 8-12 jaar cyberweerbaar te maken – 125.000 spelers, samenwerking met 89 gemeenten). Het project *Live Transcription voor doven en slechthorenden* is een voorbeeld van een toegankelijkheidsproject (met de AmberScript app kun je kosteloos berichten of vergaderingen opnemen en een live transcriptie maken). Van bovenstaande projecten valt met name HackShield Future Cyber Heroes op. Dit project kwam in 2017 binnen als pioniersproject met een goed idee voor een online game om kinderen weerbaarder te maken tegen cybercrime. Inmiddels is het idee uitgegroeid tot een zeer succesvol initiatief en werken ze samen met politie en gemeenten.

Projecten 'Je data de baas'

Vanaf medio 2019 zijn we gestart met het programma Sterke Internetgebruikers. De focus binnen dit programma lag op 'datawijsheid en data-autonomie' en 'inclusie en toegankelijkheid'. De vraag of je de baas kan zijn over je eigen data of dat data de baas zijn over jou, is hét vraagstuk van deze tijd. Op dit vlak willen we bijdragen aan meer grip op data bij internetgebruikers (door hen bewust te maken van en invloed te geven op de inzet van hun data door derden) en een meer verantwoordelijke manier van omgaan met data stimuleren. In 2019 heeft dit geleid tot de themacall 'Je Data de Baas' die gecontinueerd is in 2020. Zowel projecten gericht op inzicht en bewustwording, als alternatieve tools of tools die zich richten op dataminimalisatie, waren welkom in deze calls.

Voorbeelden 'Je data de baas' projecten

- **Alternatieve tools:** *NoGA* (pilot met alternatief voor Google Analytics voor publieke organisaties), *Solid Drive/Solid-Starter* (prototype voor een op Solid gebaseerd open-source alternatief)

voor Google Drive), 'Privacy Central' app & PWA-support in /e/ app store (app om je (Android) smartphone te analyseren en te beschermen op het gebied van privacy issues).

- **Bewustwording:** *Glass Room Plus in bibliotheken* (tentoonstelling incl. trainingsmateriaal, leermiddelen en bewustwordingsprogramma's in bibliotheek in Leeuwarden en Amsterdam met name gericht op jongeren over gebruik van data en privacy).
- **Datacoöperatie:** *Een datacoöperatie voor gezondheidsgegevens; burgers in regie* (ontwikkeling van governance model en ethische richtlijnen om je gezondheidsgegevens te kunnen delen voor medische onderzoeksdoeleinden. Idee is dat dit op termijn een plug-in wordt van Persoonlijke Gezondheidsomgevingen (PGO's).

Gescoute projecten: toegankelijkheid & inclusie

Zoals hierboven genoemd, was ook toegankelijkheid en inclusie van digitale toepassingen, diensten, websites en apps onderdeel van dit programma. Door toenemende digitalisering – in 2020 nog eens versterkt door de coronacrisis - wordt het steeds gewoner om allerlei diensten die gericht zijn op burgers, primair of zelfs uitsluitend digitaal aan te bieden. De vraag of iedereen hier wel in gelijke mate gebruik van kan maken wordt daarmee zeer pregnant. Voorbeelden van gescoute projecten zijn:

- **Toegankelijke stemhulp – Kieskompas met Steffie:** een toegankelijke stemhulp voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2021, waarin avatar Steffie politieke informatie op een begrijpelijke manier uitlegt. 112.799 unieke bezoekers maakten hier gebruik van.

- **Video Accessibility Plugin:** maakt het makkelijker voor blinden en slechtzienden om bij online video's ondertiteling en audiodescriptie te gebruiken bij online video's, doordat de plugin het automatisch voor je aanzet.
- **TechGrounds Rotterdam & soft-skills programma:** maakt IT-opleidingen toegankelijk voor mensen in kwetsbare wijken. Doel is om in 3 jaar tijd 300 mensen op te leiden binnen de techsector of als techondernemer. Corona belemmerde het project, maar in september 2021 zijn 75 mensen gestart.

Tech for Good

Dit programma sluit aan bij de derde doelstelling van het fonds: Tech for Good, het op een slimme, creatieve en innovatieve manier inzetten van internet als oplossing voor maatschappelijke vraagstukken. In de periode 2018-2020 hebben we in totaal 65 Tech for Good projecten ondersteund. Deze projecten komen uit de open calls (met jaarthema Responsible AI), scouting met focus op desinformatie, en de themacalls 'Publieke waarden in een digitale samenleving' en 'Internet tegen Corona'.

Projecten uit open calls: van zorg tot digitaal erfgoed

Tot medio 2019, toen we nog voornamelijk met open calls werkten, waren de Tech for Good projecten zeer uiteenlopend van aard. Denk aan zorgprojecten (*PijnApp* - app waarmee patiënten zelf na een operatie pijn scoren in het elektronisch patiëntendossier), digitaal erfgoed (*webarchivering van vroege XS4ALL homepages* – archiveren van 3.500 cultuurhistorisch waardevolle XS4ALL-homepages uit de periode 1993-2000), Politiek (*Poliflw* -

app die journalisten ondersteunt bij het volgen van lokale politici), Transparante voedselketen (*Fairtrace* (doorontwikkeling van een eerder ondersteund project, waarbij blockchain wordt ingezet bij het transparant maken van de voedselketen) en desinformatie (*888 zoeker* maakt 'verborgen' content op radicale YouTube-gemeenschappen doorzoekbaar voor journalisten en desinformatie onderzoekers).

Projecten 'Responsible AI & AI for Good'

In 2018 werkten we met het jaarthema 'Responsible AI' voor de open calls en de call voor wetenschappelijk onderzoek. Slimme algoritmes en intelligente apparaten kunnen voorkeuren en gedrag van mensen gedetailleerd volgen, interpreteren, voorspellen en zelfs gericht beïnvloeden. Met name het autonome aspect van de technologie (zonder gerichte sturing en toezicht van menselijke actoren) roept veel vragen op en vraagt om goede randvoorwaarden en ethische kaders, ook wel 'Responsible AI' (RAI) genoemd. Het jaarthema resulteerde in 7 Responsible AI projecten (verantwoorde en verantwoordelijke AI die geen schadelijke effecten teweegbrengt en waarbij ethische afwegingen worden meegenomen), 16 AI for Good projecten (AI die specifiek wordt ontwikkeld en ingezet om het maatschappelijk belang te dienen) en 1 wetenschappelijk onderzoeksproject.

Voorbeelden 'Responsible AI' projecten:

- **MoralAgency:** ethische uitgangspunten en randvoorwaarden die nodig zijn om tot een verantwoordelijke inzet van AI te komen in de financiële sector

- **Wetenschappelijk project Kind-Robot-Media interactie:** onderzoek van de Universiteit Twente in samenwerking met Beeld en Geluid naar de praktische, sociale en ethische kaders van interactie tussen kinderen en zogenaamde social agents of kunstmatige assistenten.

Voorbeelden 'AI for Good' projecten:

- **Machine learning voor een persoonlijke en precieze prostaatcancerbehandeling:** Pacmed ontwikkelde in samenwerking met het AVL-ziekenhuis ondersteunende software voor behandelkeuzes bij prostaatcancer. Het model is 88% betrouwbaar en wordt verder getest.
- **Periscope** (PERIoperative Surgical infeCtiOn PrEdiction): Pilot met 37.000 patiënten van het LUMC, waarbij een algoritme voorspelt welke patiënten een infectie kunnen krijgen na een operatie. Binnen de pilot werd zo'n 80% van de risicopatiënten correct geïdentificeerd.
- **Using AI to support treatment decisions in mental health:** Het Trimbos Instituut ontwikkelde een voorspellingsmodel om halverwege een behandeling een prognose te kunnen geven over het effect van de behandeling en of deze wel of niet moet worden voortgezet.
- **Tigrinya:** Met dit project is Tigrinya (een minderheidstaal die veel Eritrese vluchtelingen spreken) gedigitaliseerd. Hierdoor was een betere communicatie mogelijk met vluchtelingen in Nederland. De tool is gedoneerd aan de non profit organisatie Translators without Borders

Projecten 'Publieke waarden in een digitale samenleving'

Inmiddels focussen we binnen dit programma alleen nog op specifieke thema's. Het gaat ons vooral om vraagstukken die in de digitale samenleving hoog op de agenda staan. Daarbij zetten we ook sterk in op samenwerking met relevante partners. In 2019 schreven we samen met Adessium Foundation de call 'Publieke waarden in een digitale samenleving' uit. Door toenemende digitalisering staat de informatiepositie van de individu en daarmee een goed functionerende democratie onder druk. Diverse ontwikkelingen spelen hierbij een rol, zoals verspreiding van desinformatie, politieke micro-targeting, filter bubbles, de veranderde rol van traditionele, onafhankelijke informatieleveranciers (journalistiek en wetenschap) en een groeiende afhankelijkheid van dominante platforms voor het consumeren van nieuws. Met deze call riepen we projecten op die bijdragen aan een sterkere informatiepositie van het individu. Er werden in totaal 9 projecten toegekend. Deze zijn onder te verdelen in de thema's politiek, online manipulatie, nieuws en educatie:

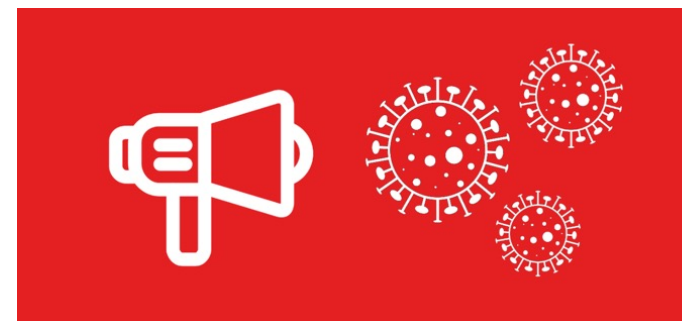
- **Politiek:** *Personal data for political purposes* (onderzoek naar de situatie in Nederland m.b.t. gerichte online politieke campagnes en vertaling van de Data Detox Kit naar het Nederlands), *Towards a monitoring of Instagram* (Algorithm-Watch onderzocht tijdens de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 met mediapartners NOS, Pointer en de Groene Amsterdammer hoe politici gebruik maken van Instagram), *Who's using Facebook ads to win your vote* (onderzoek naar politieke Facebookadvertenties tijdens de Tweede Kamerverkiezingen van 2021, er is geen bewijs gevonden dat deze bepalend zijn voor de uitkomst van verkiezingen).
- **Online manipulatie:** *Een Korte Cursus Manipulatie* (onderzoek naar manipulatie door techbedrijven en ontwikkeling van de Korte Cursus Manipulatie, een online tool om een breed publiek te informeren over online manipulatie en hoe je hiertegen te beschermen). *More power to you! How social influencers can face down hate* (onderzoek naar online haatcampagnes en ontwikkeling van de 'trollentoolkit' Eerste Hulp bij Online Haat, met tools en strategieën voor maatschappelijke veranderaars).
- **Nieuws:** *Algorithms for freedom of expression and a well-informed public* (onderzoek en ontwikkeling van een diversiteitstoolkit waarmee nieuwsorganisaties diversiteit in hun nieuwsalgoritmes kunnen meten en diverser maken). *Who would you like to be guided by?* (onderzoek naar het concept van 'aanbevelingspersonages' om mensen actief en bewust inspraak te geven in welke nieuwsaanbevelingen ze ontvangen).
- **Educatie:** *Lesserie ethiek van kunstmatige intelligentie, data en democratie* (ontwikkeling van lesmateriaal voor kinderen van 10-14 jaar over kunstmatige intelligentie en de maatschappelijke gevolgen hiervan. De videoseries zijn zo'n tienduizend

keer bekeken). *Vox Pop Academy MBO pilot* (pilot faciliteren van online discussies tussen MBO leerlingen met verschillende opvattingen. In 2020 is een vervolg op dit project 'waaromkiesjij.nl' ondersteund waarbij de technologie voorafgaand aan de Tweede Kamerverkiezingen is ingezet voor volwassenen. 330.000 mensen hebben hier gebruik van gemaakt).

Journaliste Eva de Valk schreef een artikelenreeks over deze projecten en de *lessen die we hieruit kunnen trekken*. Het beschermen en bevorderen van publieke waarden in een digitale samenleving is een complex probleem waarvoor geen silver bullet bestaat. Er is sprake van scheve machtsverhoudingen in het huidige digitale landschap, wat leidt tot uitdagingen op zowel technisch, juridisch als strategisch vlak. De conclusie is dat we samen moeten optrekken tegen Big Tech door wet- en regelgeving, publieke druk én door het op een verantwoordelijk manier inrichten van algoritmes. De projecten van de call hebben hier allemaal op hun eigen manier aan bijgedragen.

In deze programmalijn hebben we in 2020 ook één project gescout, dat aansluit bij de publieke waarden projecten uit 2019. Het project *Fakenieuws als virus* bracht fake news in kaart, in het bijzonder rond de Tweede Kamerverkiezingen van maart 2021. Een interessante bevinding – tegen de verwachting in – was dat er zowel voor als na de Tweede Kamerverkiezingen nog weinig fake news en trollenactiviteiten zijn gesignaleerd.

Projecten 'Internet tegen corona'

In 2020 hebben we onze oorspronkelijke plannen voor dat jaar omgegooid toen de wereld getroffen werd door de coronapandemie. Met de call 'Internet tegen corona' ondersteunden we projecten die hulp konden bieden in de coronacrisis. De call stond open voor initiatieven die inzicht bieden in de coronapandemie zelf en in de manier waarop we daarmee omgaan, zowel op medisch gebied als daarbuiten. Ook konden aanvragen worden ingediend die inspelen op de risico's van de versnelde digitalisering die corona met zich meebrengt. Denk hierbij aan oplossingen om veilig en betrouwbaar thuis te kunnen werken, leren en leven. En tenslotte stonden we met deze call ook open voor projecten die aandacht vragen voor onze 'digital rights'. Hierbij richtten we ons op de vraag of en hoe digitale maatregelen om grip te krijgen op corona effect (zoals de coronamelder en de coronacheck-app) hebben op fundamentele rechten van mensen. In deze call is samengewerkt met het Ministerie van BZK. In totaal werden er 18 projecten ondersteund, (waarvan 2 vervolgprojecten binnen dezelfde call). We lichten er een aantal uit:

- **Veilig thuis werken, leren en leven:** *Digihulp in tijden van Corona* (Toegang tot digitale middelen voor kwetsbare groepen. Cybersoek deelde 3.500 laptops uit in Amsterdam en ontwikkelde een aangepaste lesmethode voor digitale vaardigheden, waarmee 125 mensen zijn ondersteund). *IRMA meet: geauthenticeerd digitaal samenkomen met IRMA* (Open source videobeloplossing waarbij je zeker weet met wie je praat. Dit is bijvoorbeeld interessant voor huisartsen of notarissen. De oplossing werkt goed, maar de concurrentie van 'de grote 4' Microsoft Teams, Google Meet/Hangouts, Zoom en Webex is groot). *Murldr - The Malicious URL Detector* (Detectietool waarmee URL's automatisch worden geclassificeerd als legitiem of malafide. Score bij een grote dataset was 90%, bij een kleine dataset nog onvoldoende. Verder testen is hier noodzakelijk).
- **Inzicht in en grip op corona:** *Windfall AI Aprio: COVID-19 zorgdruk voorspelling* (Website waarop de verwachte zorgdruk per gemeente wordt voorspeld). Coronaplanner voor ziekenhuizen (Corona-planner voor verwachte corona opnames in Nederlandse ziekenhuizen, ontwikkeld in samenwerking met Brabantse ziekenhuizen). *Support IC treatment: Using Machine Learning on observational data to support treatment decisions for corona patients on the Intensive Care* (Onderzoek naar ondersteuning van de behandeling van COVID-19 patiënten op de IC, op basis van observationele data en machine learning. Medische experts van meer dan 30 ziekenhuizen in het COVID-predict consortium werkten mee aan dit onderzoek. Het resulteerde in een methodologie en 2 wetenschappelijke publicaties). *Crowdience Vice Versa Ilk onderzoek mee* (Het enige burgerwetenschapsplatform in Nederland dat ook toegankelijk is voor mensen met een beperking en ouderen. Hiermee is de impact van de coronapandemie onderzocht. De GGDs Gelderland-Midden en Gelderland-Zuid hebben de resultaten gebruikt in hun beleid en er zijn gesprekken om het platform te blijven gebruiken). *CoronaAlert* (Platform waarmee

op een centrale plek alle lokale berichtgeving over de coronamaatregelen op één plek wordt verzameld, zodat journalisten en geïnteresseerde burgers dit kunnen inzien).

- **Impact op digital rights:** *Building a monitoring framework for the societal, ethical and legal implications of digital solutions to managing the Covid-19 crisis* (Onderzoek naar welke sociale, ethische en wettelijke kwetsbaarheden de invoering van Corona-gerelateerde technologie met zich meebrengt voor burgers). Journalistiek onderzoek: *Corona, internet en grondrechten in Europa* (Pan-Europees onderzoeksjournalistiek project naar de impact van de (digitale) aanpak van corona (denk aan melder- en trackingsapps) op de grondrechten van burgers), *Responsible AI en Corona (Project van de Alliantie voor AI* waarmee ze stimuleren dat ook in een crisissituatie als deze AI op een verantwoorde manier wordt ontwikkeld en ingezet).

Figuur 4: Bereik projecten - een paar voorbeelden

Publicroam	366 locaties aangesloten voor veilige wifi met Publicroam
Fixjprivacy.nl	15.000 bezoekers in eerste 3 weken na lancering
De Creatieve Code	51.400 leerlingen bovenbouw PO en onderbouw VO bereikt
HackShield Future Cyber Heroes	125.000 kinderen 8-12 jaar bereikt, samenwerking met politie en 89 gemeenten
Toegankelijke stemhulp - kieskompas met Steffie	112.799 gebruikers voorafgaand aan Tweede Kamer Verkiezingen 2021
waaromkiesjij.nl	330.000 gebruikers voorafgaand aan Tweede Kamer Verkiezingen 2021
The Green Web Foundation	Dagelijks 10 miljoen checks naar duurzame hosters
Kickstart Dutch Institute for Vulnerability Disclosure (DIVD)	Kwetsbaarheden in vele duizenden systemen verholpen

PRIVACY CENTRAL APP: INZICHT IN PRIVACY VAN APPS OP JE SMARTPHONE

Sterke Internetgebruikers | Call Je data de baas 2020

WAT Deze app van de /e/ Foundation stelt je in staat om op een eenvoudig manier je (Android) smartphone te analyseren en te beschermen op het gebied van privacy issues. Het geeft inzicht in de apps die je gebruikt, maar ook in het OS (Operating System) zelf. Van een telefoon met Google's Android bijvoorbeeld, zie je wat Google allemaal over je verzamelt. **DOEL** Naast de app realiseert /e/ Foundation een alternatief, privacy-vriendelijk OS voor een mainstream publiek en ondersteunen ze de opkomst van PWA's (Progressive Web Apps), die de afhankelijkheid van Google verminderen. **STATUS** Tot nu toe verloopt het project goed. Er zijn mock ups en UI's en een eerste prototype ontwikkeld van de Privacy Central App. De interesse vanuit de VS voor hun werk is groeiende en vanuit Europa is er ook interesse. Zo is /e/ onderdeel geworden van het ledger programma NGI van de Europese Commissie. <https://e.foundation>

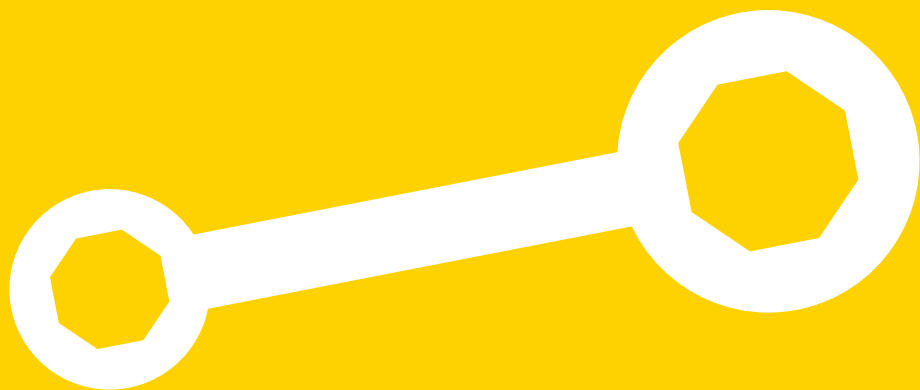
TOEGANKELIJKE STEMHULP: STEFFIE HELPT KWETSBARE DOELGROEPEN

Sterke Internetgebruikers | Gescout project 2020

WAT Toegankelijke stemhulp - Kieskompas met Steffie ontwikkelde een toegankelijke stemhulp voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2021. Het project is een samenwerkingsverband tussen Steffie Helpt, LeerZelfOnline en Kieskompas. **DOEL** Kwetsbare groepen helpen om een weloverwogen politieke stem uit te brengen. De webtool helpt mensen met een licht verstandelijke of functionele beperking politieke informatie (zoals bijvoorbeeld met stemhulpen wordt geboden en vaak heel moeilijk te begrijpen is) op een eenvoudige manier uit te leggen. Hiermee willen ze voorkomen dat deze groepen uitgesloten worden van de mogelijkheid om democratisch te participeren of, erger nog, mogelijk onbedoelde politieke keuzes maken. **STATUS** Rond de verkiezingen was er veel media-aandacht voor het project (o.m. Telegraaf en NOS). Het project had een uitstekend bereik (112.799 unieke bezoekers). De samenwerkende partijen hebben de intentie om het project door te ontwikkelen voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2022. Er wordt nu naar vervolfinanciering gezocht met een aanbod aan gemeenten om de module toe te voegen aan de lokale kieswijzers.

<https://kieskompas.steffie.nl/nl/>

Pioniers

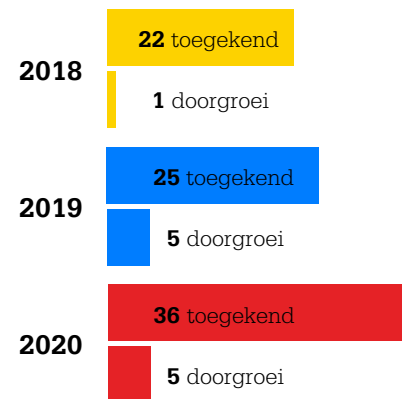
Het pioniersinstrument (voor projecten in de idee-fase, met een bijdrage tot 10.000,- om het idee uit te werken naar een demo, pilot of experimenteel ontwerp) wordt hoog gewaardeerd. Dat bleek uit de evaluatie van 2015-2017 en is ook nu weer bevestigd.

Er zijn nauwelijks andere partijen die investeren in prille ideeën-ontwikkeling en de eerste ontwikkeling van (technische) proof of concepts. Bovendien is het ook voor het fonds zelf een waardevol instrument, omdat het enerzijds een kweekvijver is voor toekomstige, grotere projecten, en anderzijds het fonds in staat stelt om een open mind te houden voor nieuwe ideeën en invalshoeken. Naast de mogelijkheid om binnen de themacalls een aanvraag te doen, kunnen pioniers sinds 2019 doorlopend indienen. In totaal zijn er in 2018-2020 82 pioniersprojecten toegekend.

Uit de periode 2015-2017 is van de 67 ondersteunde pioniers bijna de helft op een of andere manier nog actief, ofwel doorgegroeid naar grotere projecten, ofwel opgenomen als onderdeel van andere projecten. Dat is zeker geen slecht resultaat als het gaat om prille innovaties. We zien over de gehele periode dat steeds meer pioniers doorgroeien naar grotere projecten, de opvallende pioniers van 2018-2020 hebben we hieronder op een rij gezet.

Figuur 5 toekenningen & doorgroei Pioniers

In 2018 zijn er 22 pioniersprojecten toegekend, waaronder 15 Responsible AI/AI for Good projecten (het jaarthema van 2018). Voorbeelden zijn: *AI AI Barbie* (hackathon en publieksevent om het publieke debat over slim speelgoed te stimuleren), *AI will see you now* (beschrijving van randvoorwaarden voor een verantwoorde toepassing van AI ter ondersteuning van medische beslissingen), *Alliantie voor AI Nederland IALLAI* (platform waar alle maatschappelijke spelers samenkomen voor verantwoorde ontwikkeling en inzet van AI, zowel vanuit technisch, maatschappelijk als ethisch perspectief). Het resultaat van onze relatief kleine bijdrage was in het laatste geval groot: ALLAI staat nu nationaal en internationaal op de kaart. Het project kreeg in 2020 een vervolg met *Responsible AI & Corona* binnen de call Internet tegen corona.

In 2019 honoreerden we 25 pioniersprojecten. Daarvan kwamen 8 projecten uit de call 'Je data de baas', waarin we oproepen tot ideeën en projecten die zochten naar oplossingen om de eindgebruiker meer zeggenschap over hun persoonlijke gegevens te geven. Vijf pioniersprojecten uit dat jaar zijn verder doorgegroeid. Opvallend is de pionier *Publicroam VPN* (voor veilige wifi op openbare locaties). Het project heeft geleid tot de vervolgprojecten *Binnen de minuut veilig online met publicroam* en *Veilig open wifi voor de bieb*. Publicroam won de Privacy Award 2020 van Stichting Privacy First. Ook het pioniersproject *PSD2menietregister* heeft een vervolg gekregen met het project *PSD2meniet*. Privacy First zet hiermee in op de realisatie van een PSD2-me-niet filter voor rekeningnummers waaruit bijzondere persoonsgegevens te herleiden zijn en op meer bewustwording binnen de politiek.

In 2020 zijn er 36 pioniersprojecten toegekend, waarvan 5 binnen de call 'Je data de baas 2'. Op het moment van de evaluatie waren nog niet alle projecten afgerond, maar het valt wel op dat er al vijf pioniers zijn doorgegroeid naar grotere, succesvolle (vervolg) projecten. Dit zijn:

- **Website voor deepfake detectie** doorgegroeid naar *DeepfakeProof: plugin voor deepfake detectie* (ontwikkeling van een toegankelijke, gratis tool waarmee je kunt verifiëren of beeldmateriaal al dan niet bewerkt is met deepfake technologie).
- **Appt** doorgegroeid naar *Meldpunt ontoegankelijke apps* en naar gescout project *App voor bevorderen van training en bewustzijn toegankelijkheid* (tools en meldpunt om apps toegankelijker te maken, gericht op gebruikers en developers).
- **Vox Pop Academy MBO pilot** naar *Waaromkiesjij.nl: Democratie ongefilterd* (online platform waarop je anoniem 1-op-1 in discussie gaat met iemand van eentegengestelde politieke voorkeur).
- **Toegankelijke videoplayer** doorgegroeid naar gescout project *video Accessibility Plugin* (ontwikkeling van een gratis toegankelijke open source videoplayer en van een plug-in, waarmee bij online video's automatisch de voorkeursinstellingen geselecteerd zoals ondertiteling of audiodescriptie eeselecteerd worden).
- **Kickstart DIVD** (*Dutch Institute for Vulnerability Disclosure*) is een van de partners in het *Nederlands Security Meldpunt*, door het ontvangen en doorgeven van informatie over kwetsbaarheden bij Nederlandse organisaties.

Andere opvallende en impactvolle pioniers uit 2020 zijn *The Green Web Foundation* (stimulering van de transitie naar een duurzaam internet. The Green Web API, waarmee je kunt checken of een website op groene energie wordt gehost is verbeterd en uitgebreid. Hiermee worden dagelijks 10 miljoen checks gedaan en het aantal blijft stijgende), *Kickstart Dutch Institute for Vulnerability Disclosure/DIVD* (kickstart voor de vrijwilligersorganisatie van ethische hackers die digitale kwetsbaarheden opspoorde en aan de hand waarvan kwetsbaarheden in vele duizenden systemen zijn verholpen. Ze hebben veel media-aandacht gegenereerd, zijn allianties aangegaan en zijn verder geprofessionaliseerd), en *CSEM in chatgroepen* (realisatie van een meldpunt voor kinderporno in chatgroepen, dat in augustus 2020 live is gegaan en waardoor het EOKM hun expertise nu naast websites ook kan inzetten om in actie te komen tegen materiaal in chatgroepen. Ook voor dit project was veel media-aandacht).

Pioniers zijn projecten die vaak met een financieel relatief kleine ondersteuning goede ideeën weten uit te werken naar impactvolle projecten. We hebben aardig wat pioniers in onze stal die veel hebben weten te bereiken en op het gebied van impact niet onder doen voor de grotere projecten. Kortom, een interessant en waardevol instrument.

AI AI BARBIE: DEBAT OVER SLIM SPEELGOED

Pionier | Sterke internetgebruikers 2018

WAT Het project AI AI Barbie verkent de relatie tussen ouders, kinderen en slim speelgoed. **DOEL** Bespreekbaar maken van de morele consequenties van de beïnvloeding van kinderen door slim speelgoed. **STATUS** Er is een hackathon en publieksevenement georganiseerd met Stefania Druga (MIT), waarbij tijdens de hackathon 5 prototypes zijn ontwikkeld. AI AI Barbie heeft het debat over slim speelgoed in Nederland aangewakkerd (met veel media-aandacht, o.a. een radio interview en artikelen in het FD en NRC). Het project toonde aan dat het zelf tinkeren en programmeren met AI meer inzicht en bewustwording geeft in de werking van AI. Dat biedt concrete mogelijkheden en handelingsperspectief om een toekomst met niet alleen slim speelgoed specifiek, maar ook met slimme assistenten en sociale robots in het algemeen, te onderzoeken, bevragen en in co-creatie met gebruikers vorm te geven. Initiatiefnemers SETUP en Waag zullen zowel het publieke debat blijven stimuleren, als de technologie blijven democratiseren.

<https://waag.org/nl/event/ai-ai-barbie>

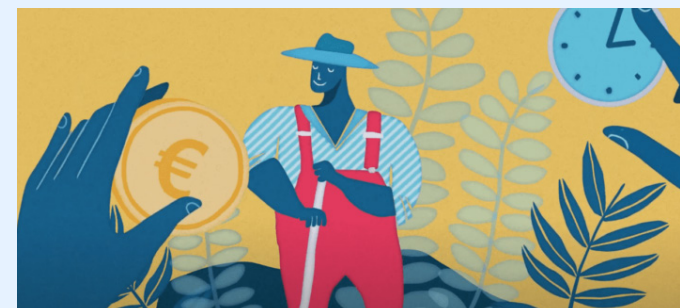

PSD2-ME-NIET: OMDAT SOMMIGE BETALINGEN PRIVACY GEVOELIG ZIJN

Pionier | Call Je data de baas 2020

WAT Met dit project werkt Privacy First aan een filter voor rekeningnummers waaruit bijzondere persoonsgegevens te herleiden zijn. **DOEL** Met PSD2, de nieuwe Europese bankwet, kunnen consumenten betaalgegevens met niet-bancaire partijen delen. Maar transactiegegevens onthullen soms meer dan je zou willen (zoals lidmaatschappen van een vakbond of politieke partij, welke zorg je gebruikt en/of religieuze en seksuele voorkeur). Data waar kredietbeoordelaars en datahandelaren wel raad mee weten. Met dit project willen ze hier een oplossing voor bieden en onder de aandacht brengen van beleidsmakers. **STATUS** Omdat de evaluatie van PSD2-richtlijn eind 2021 plaatsvindt, hebben ze een whitepaper geschreven met de inzichten van het PSD2 project als input voor deze evaluatie. Hierin zijn een aantal oplossingen uitgewerkt waarmee de omissies eenvoudig gerepareerd kunnen worden. Ze beschrijven hoe bijzondere persoonsgegevens gedetecteerd kunnen worden aan de hand van een lijst rekeningnummers waar bijzondere persoonsgegevens uit af te leiden zijn. Met deze lijst hebben ze tevens een API gebouwd waarmee het filteren mogelijk is. Deze API is opgenomen in een dienstverlener, Gatekeeper for Open Banking, een project dat ook ondersteund is door SIDN fonds met een pioniersbijdrage in 2019.

<https://psd2meniet.nl>

FAIRTRACE MAAKT VOEDSELKETENS TRANSPARANT

Tech for Good | Open call 2018

WAT Fairfood en partners ontwikkelden een open traceability systeem (Trace), waarmee voedselbedrijven via de blockchain hun ketens transparant kunnen maken. In dit vervolgproject is het platform dat ze bouwden voor het traceren van Verstege Nootmuskaat omgebouwd voor algemeen gebruik. **DOEL** Het gros van de voedselketens uit ontwikkelingslanden (koffie, cacao, kokos, specerijen) is niet transparant, wat gepaard gaat met tal van sociaaleconomische misstanden (armoede, kinderarbeid, milieuvuiling, gebrekkige voedselveiligheid). Bloonleggen waar het eten vandaan komt, van boer tot bord, is een eerste stap richting het verduurzamen van dit soort ketens. **STATUS** Momenteel hebben een kleine 1000 nootmuskaat- en koffieboeren gebruik gemaakt van Trace, is een dertigtal bedrijven op het platform geregistreerd en hebben 5000 unieke bezoekers productpagina's van Trace bezocht. Dit project is daarnaast zeer succesvol wat betreft vervolfinanciering: behalve financiering tot eind 2022 met 500.000 euro per jaar, slagen ze er sinds twee jaar in om dit bedrag elk jaar te verdubbelen met commerciële opdrachten.

<https://fairfood.nl/oplossingen/trace-blockchain/>

Projecten in de spotlights

Zoals gezegd is er regelmatig media-aandacht voor ondersteunde projecten. Diverse projecten weten de landelijke media te halen en zien we terug in kranten, radio en op tv.

Projecten die in de periode 2018-2020 opvielen zijn educatieprojecten (FutureNL, Hackshield Future Cyber Heroes, Cyberwerkplaats, HackYourFuture, TechGrounds), consument gerelateerde projecten (MyDataDoneRight, AIAIBarbie, Snapshot Hoge Veluwe, The Attention Fair), maar ook de wat meer technische projecten met een duidelijk maatschappelijke link (IRMA, Publicroam, CSEM in chatgroepen en DIVD).

In 2020 wilden we in de aanloop naar de Tweede Kamer verkiezingen van 2021 ervaringen en lessen van de Publieke Waarden projecten inzetten om een bijdrage te leveren aan het publieke debat over bijvoorbeeld de beïnvloeding van verkiezingen door algoritmes en 'microtargetting'. Met dat doel schakelden we de journaliste Eva de Valk in om een [artikelenreeks](#) te schrijven over de projecten binnen de call en een [slotartikel](#) met de geleerde lessen. Op deze manier werd de opgedane kennis van de projecten bij elkaar gebracht en konden we de balans opmaken: hoe zijn de projecten verlopen en welke lessen zijn daarbij geleerd? En meer in het algemeen: hoe kunnen we publieke waarden in een digitale samenleving beschermen en bevorderen en waar liggen de kansen en uitdagingen. Wat betreft de inzet op de verkiezingen is dat qua timing weliswaar niet helemaal gelukt, omdat de projecten niet voor die tijd waren afgerond, maar desondanks kregen individuele projecten toch veel media-aandacht, onder andere door de samenwerking met vooraanstaande mediapartners zoals de NOS.

In de periode 2018-2020 sleepten ondersteunde projecten bij elkaar ruim 50 nominaties en awards in de wacht. Zowel in 2018, 2019 als 2020 ging de ISOC Award naar een project dat door SIDN fonds is ondersteund (respectievelijk Let's Connect, IRMA, Sylk Suit (Sylk Server)). De Nederlandse Privacy Awards gingen in 2018 naar IRMA, in 2019 naar Privacy Designer en in 2020 naar Publicroam, Nuts en Candle. Andere voorbeelden van uitgereikte prijzen zijn de Brouwer Award voor IRMA (2018), de Computable Award voor Hackshield Future Cyber Heroes (2019), en de My data operator 2020 Award voor Schluss.

Als fonds hebben we zelf ook prijzen uitgereikt. In 2018 reikten we drie SIDN fonds Pioniersprijzen uit aan de winnaars van een hackathon (de Dutch Open Hackathon, Tech for Good Hackathon en Het beste idee van de Dag van de Domeinnaam). In 2019 werd ook de SIDN fonds Internet Scriptieprijs (voor de beste scriptie op het gebied van internet & maatschappij/geesteswetenschappen) voor de vierde keer uitgereikt.

SIDN fonds wordt daarnaast vaak benaderd om bijdragen te leveren aan externe events. Via deze weg geven we projecten graag een podium. In de periode 2018-2020 leverden we in totaal 26 keer een bijdrage aan een externe bijeenkomst. Denk hierbij aan events als Hacktalk, Amsterdam Privacy Conferentie, het ECP jaarcongres, Eurodig, MozFest en de talkshow Tech for Society.

MORAL AIGENCY: AI IN DE PRAKTIJK BIJ DE VOLKSBANK

Tech for Good | Open call 2018

WAT Dit project ontwikkelde samen met de Volksbank op basis van onderzoek een handelingskader voor het gebruik van AI in de financiële sector. **DOEL** De inzet van AI door financiële organisaties kan flinke gevolgen hebben voor mensen. Juist in deze sector is het van belang om na te denken over ethische richtlijnen en concreet te werken aan transparantie en inzicht in de inzet van algoritmen. **STATUS** Naast onderzoeksresultaten en publicaties (zoals bijv Verkenning Juridisch Kader AI en Krediet-verstrekking) heeft het project concrete handvaten voor op de werkvloer opgeleverd. De ontwikkelde AlgoVisie principes (transparantie, uitlegbaarheid, menselijke escalatie, eerlijkheid en regie) zijn getoetst in verschillende use cases die raken aan de kerntaken van banken (hypotheekverstrekking, preventief beheer en fraude detectie). Op basis hiervan is tooling en een model voor governance ontwikkeld en een AI gebruiksgroep gevormd. De 'ethical process en ethical governance structuur' is per september 2020 geïmplementeerd bij de Volksbank en draait goed. Het model – en de opgedane ervaring- is tevens interessant voor andere organisaties, ook buiten de financiële wereld. De projectleider (momenteel werkzaam als Ethics & AI Specialist bij de Volksbank) wordt veel gevraagd om mee te denken over Responsible AI door externe partijen.

<https://www.joriskrijger.nl>

EERSTE HULP BIJ ONLINE HAAT: TROLLEN-TOOLKIT

Tech for Good | Call Publieke waarden 2019

WAT DeGoedeZaak heeft een universele, gebruiksvriendelijke en praktische toolkit ontwikkeld voor iedereen die zich wil wapenen tegen online haat en trollen. **DOEL** Wie iets aan wil kaarten of veranderen in onze maatschappij, bijvoorbeeld door zich uit te spreken tegen Islamofobie, voor het afschaffen van zwarte piet, over zorgen om het klimaat of zelfs voor de beschikbaarheid van iets als de anticonceptiepil, krijgt online al snel te maken met haat en intimidatie. Als activist of campaigner moet je sterk in je schoenen staan om deze gecoördineerde en grievende reacties het hoofd te bieden en niet ontmoedigd te raken. **STATUS** Het project heeft veel bereikt en heeft met name ook veel publiciteit gegenereerd. Het heeft mede door deze publiciteit in (online) media de zeer relevante discussie hoe met online haat om te gaan, geagendeerd: Artikelen hierover verschenen in De Volkskrant, Lilith Magazine, De Nieuws BV, Noordhollands dagblad, Dagblad van het Noorden, het Netwerk Weerbaar Bestuur (Min BZK).

<https://eerstehulpbijonlinehaat.nl>

SIDN fonds community

SIDN fonds biedt projecten naast financiering ook andere vormen van ondersteuning om hen verder te helpen. Denk hierbij aan aansluiting bij een kennisnetwerk, organiseren van bijeenkomsten en de mogelijkheid voor projecten om extra advies te krijgen van een expert uit het netwerk van het fonds.

De medewerkers van het bureau helpen actief en proactief om projecten met elkaar of met relevante externe partijen in contact te brengen. Doel hiervan is om de impact van projecten te vergroten. We brengen projecten bijvoorbeeld in contact met experts uit het netwerk van het fonds, met potentiële partners of toekomstige financiers.

Van de projecten krijgen we ook terug dat er naast – uiteraard - de financiële ondersteuning vooral veel waardering is voor het toegankelijk maken van het netwerk van het fonds en de contacten met experts, voor de flexibiliteit en het kritische en constructieve meedenken van het bureau, dat de kwaliteit van de projecten versterkt, en voor de toegankelijke, duidelijke en snelle procedures.

CORONAPLANNER VOOR ZIEKENHUIZEN

Tech for Good | Call Internet tegen Corona 2020

WAT In dit project is in samenwerking met Brabantse ziekenhuizen een corona-planner applicatie ontwikkeld voor verwachte corona opnames in Nederlandse ziekenhuizen. **DOEL** Ziekenhuizen een tool bieden waarmee ze efficiënter en data-gedreven reguliere zorg in kunnen plannen, rekening houdend met eventuele corona pieken. Hiermee kan reguliere zorg verder vooruit gepland worden, is zorgpersoneel beter voorbereid op vervolgpieken en krijgen patiënten sneller de juiste zorg. **STATUS** De Covidplanner kijkt 6 weken vooruit op klinische en IC bedbezetting benodigdheden voor corona. De kwaliteit van voorspellingen voor een week vooruit is betrouwbaar, met 3% foutmarge, over zes weken is de foutmarge 15%. Er is een platform ontwikkeld op <https://covidplanner.nl> waar de landelijke data beschikbaar zijn. Elf ziekenhuizen (in Noord Brabant) en het regio verband Netwerk Acute Zorg Brabant zijn geholpen aan regio-voorspellingen. Het Netwerk Acute Zorg Brabant heeft de regio-voorspellingen ook gebruikt in de eigen wekelijkse tactische planningen met alle ziekenhuizen. De landelijke data waren beschikbaar via een online platform op covidplanner.nl.

IMPACT VAN CORONA OP GRONDRECHTEN BURGERS

Tech for Good | Call Internet tegen Corona 2020

WAT Het journalistiek project 'Corona, internet en grondrechten in Europa' van Reporters Online in samenwerking met The Investigative Desk is een pan-Europees onderzoeksjournalistiek project. **DOEL** In beeld brengen van de impact van de (digitale) aanpak van corona (denk aan melder- en trackingsapps) op de grondrechten van burgers, misstanden aan het licht brengen en handvaten geven voor een betere aanpak. **STATUS** Inmiddels (bij tussenevaluatie) is een publicatie tot stand gekomen over het feit dat maar 1 op de 25 besmette burgers in Europa gemeld worden via CoronaMelder-apps die overal in Europa zijn ontwikkeld en ingezet als grote belofte in de coronabestrijding. Het onderzoek laat zien dat de effectiviteit van deze apps in Europa tamelijk beperkt is. Het verhaal is gepubliceerd bij NOS, Die Zeit, VRT NWS, Le Monde en op hun eigen website. Media die de ruwe data hebben gebruikt voor een eigen verhaal zijn NU.nl, Tweakers.net, androidworld, NRC, Brussels Times, en De Volkskrant (corona liveblog 21 mei). Het onderzoeksproject beoogt meer van dit type publicaties op te leveren. De resultaten van het onderzoek worden gebundeld in een dataset die breed en gratis beschikbaar is. Door middel van samenwerking met wetenschappelijk onderzoekers, verwachten ze dat dit ook zal leiden tot wetenschappelijke publicaties. <https://investigativedesk.com/nl/een-op-de-tien-besmette-europeanen-meldt-dit-via-een-corona-app/>

Conclusies & adviezen: door op de ingeslagen weg!

We hebben onze stakeholders en een externe commissie gevraagd om ook naar de evaluatie te kijken. Het belangrijkste advies voor het fonds is om door te gaan op de ingeslagen weg.

Dit geldt zeker voor de nieuwe werkwijze die als beloftevol wordt gezien. Daarbij is het bijkomende advies om vooral het 'eigen' SIDN fonds verhaal sterker neer te zetten: de visie achter het fonds en ambities over de thema's waar het fonds op wil inzetten.

Deze adviezen nemen we uiteraard ter harte. Dit zijn de belangrijkste conclusies uit de evaluatie 2018-2020:

- **Programma Sterk internet:** De adoptie en impact van veel open source projecten bleef achter omdat ze vaak moeite hebben een heldere propositie en een duurzaam waardecreatie-model te ontwikkelen. Bovendien ontbreekt het vaak aan gebruiksvriendelijkheid. De keuze om meer te gaan scouten in dit programma is in dit licht een goede keuze gebleken. De gescoute projecten doen het in potentie beter, onder meer omdat er sterke samenwerkingspartners betrokken zijn die de zichtbaarheid, het bereik en de impact van deze projecten kunnen vergroten. Ook het in 2020 opgestarte initiatief Techneut zoekt Ontwerper is een goede stap in het kader van de gebruiksvriendelijkheid. De stakeholders geven aan dat dit programma wat betreft focus wat aangescherpt zou mogen worden. Ook geven ze mee om naast scouting ook op themacalls in te zetten en meer zichtbaar te maken wat er allemaal is ontwikkeld, zodat ook anderen met die applicaties aan de slag kunnen gaan.
- **Programma Sterke internetgebruikers:** De focus op het thema 'datawijsheid en data-autonomie' en ook de strengere voorwaarden aan samenwerking met relevante stakeholders

(ontwerpers, betrokken organisaties/instellingen, eindgebruikers) zijn succesvol geweest. Er zijn veel goede projecten binnengehaald die vaak een groot bereik onder verschillende doelgroepen weten te realiseren en die tot een rijk palet aan voor iedereen beschikbare educatieve content hebben geleid. Hetzelfde kan gezegd worden over de projecten die zich richten op toegankelijkheid en inclusie van digitale toepassingen, diensten, websites en apps. We concluderen dan ook dat er meer focus en samenhang binnen deze programmalijn is gerealiseerd, met uitstekende resultaten. De meest succesvolle projecten geven aan dat het fonds daarbij van grote waarde is geweest en opnieuw een duidelijke rol als 'founding funder' heeft gespeeld.

- **Tech for Good:** We kunnen concluderen dat de keuze voor themacalls in dit programma goed heeft gewerkt. De fragmentatie rond Tech for Good heeft plaatsgemaakt voor meer focus en samenhang waardoor SIDN fonds nu beter in staat is om de balans op te maken rond zo'n thema. Resultaten kunnen worden gebundeld en beter over het voetlicht worden gebracht in het maatschappelijk debat over deze vraagstukken, al geven de stakeholders ook aan dat daar nog veel meer winst te behalen is. Door de focus op thema's is het makkelijker om experts te betrekken bij de voorbereiding, evaluatie of begeleiding van calls en projecten. Een winstpunt is ook dat de onderlinge kennisuitwisseling en samenwerking tussen projecten in themacalls veel productiever is dan bij een open call. Vooral binnen dit programma zijn vruchtbare samenwerkingsverbanden ontstaan met zusterfondsen, die veel opleveren, zowel wat betreft middelen, als netwerken en gerealiseerde impact.

- **Nieuwe werkwijze:** Hoewel de nieuwe werkwijze van SIDN fonds pas in 2019 inging, concluderen we dat die aanpak goed werkt en leidt tot meer focus en samenhang. Dit geldt vooral voor programmalijn 2 en programmalijn 3, zoals hierboven is beschreven. Ook hebben we gezien dat de kwaliteit van de aanvragen en de succesratio in de afgelopen jaren is verbeterd. Een punt van aandacht is nog wel de diversiteit onder aanvragers: om onze missie van een sterk internet voor iedereen waar te maken zou onze pool van aanvragers een goede weerspiegeling moeten zijn van een diverse en inclusieve samenleving. Dat is helaas zeker nog niet het geval. Ook kan de zichtbaarheid van het fonds en het uitdragen van wat er wordt gerealiseerd beter.

We zijn trots op wat er is gerealiseerd en op de erkenning die we daarvoor hebben gekregen van onze projecten en van de stakeholders. We gaan door op de ingeslagen weg, met daarbij extra aandacht voor een drietal punten. Het sterker neerzetten van ons eigen verhaal, de ambities van het fonds en hoe we die denken te realiseren. Het uitdragen van de resultaten van de projecten en ervoor zorgen dat die op de juiste plekken landen zodat ze een meer duurzaam karakter krijgen. En nog meer inzetten op het versterken van die verbindingen met andere partijen en de plaats en rol die het fonds wil innemen binnen die netwerken. We kijken er naar uit de komende jaren weer mooie projecten met impact te mogen ondersteunen en met onze programma's bij te dragen aan een sterk internet voor iedereen!

COLOFON

Tekst: SIDN fonds

Ontwerp: Dorothee Haneke (Pudelskern)
& Josefine van den Eerenbeemt (FINE)

CONTACT

SIDN fonds
Meander 501
6825 MD Arnhem
m: info@sidnfonds.nl
t: 026-3525521
www.sidnfonds.nl

Mei 2022

